

HKP 14 | LÅNG STARTSTRÄCKA FÖR NY TUNGVIKTARE

Det har varit en lång resa, med otaliga förseningar och påföljande kritik av projektet. Men nu har det äntligen börjat ljusna för HKP 14. Fyra helikoptrar är levererade och igång hos Försvarsmakten. Från 2016 ska systemet vara redo för internationella insatser. Då står försvaret med en toppmodern helikopter, anpassningsbar för många skiftande roller.

TEXT OCH FOTO DANIEL KARLSSON

Det har varit många turer runt Helikopterflottiljen de senaste åren. Fler äldre helikoptertyper har fasats ut och samtidigt har flera nya system introducerats. För personalen har frågor om arbetsvillkor och outsourcing inneburit stora omställningar. Samtidigt har flygsäkerheten kritiserats.

Nu kan de tuffa åren förhoppningsvis vara över. Inte på så sätt att det kommer att bli mindre att göra, eller färre omställningar – snarare tvärtom. Men förändringarna går i ett allt mer positivt spår. HKP 10 Super Puma utgör fortsatt en trygg stomme tills de modernare systemen är på plats. Den mindre HKP 15 Agusta 109 är levererad, driftsatt och fungerar. Den nya snabbblösningen HKP 16 Black Hawk är under leverans och införande. Den kommer utgöra ett kraftfullt tillskott, inte minst i de högprioriterade internationella insatserna. Och för det stora problembarnet, HKP 14, börjar bitarna äntligen falla på plats. I april förra året kunde Försvarsmakten börja flyga med helikoptrarna. Senare i maj hölls den officiella överlämningen.

– Helikoptrarna fungerade fantastiskt bra redan från början. Vi har haft förvånansvärt lite fel, berättar Håkan Lundqvist vid Helikopterflottiljen på Malmslätt.

Men låt oss först backa tillbaka i tiden. HKP 14 är den svenska beteckningen på den sam-europeiska helikopter som i grunden kallas NH90. Förkortningen kommer från ursprungsidén – en medeltung NATO-helikopter för 1990-talet. Projektet sattes i gång redan 1985 av medlemsländerna Västtyskland, Frankrike, Italien och Nederländerna. Storbritannien var med i starten men lämnade samarbetet redan efter ett par år. Senare har Portugal tillkommit. För projektet bildade man industrikon-sortiet NHI, NATO Helicopter Industries, med Eurocopter och Agusta Westland som största aktörer. Utvecklingen drog i gång på allvar i början av 1990-talet. Den första prototypen flög 1995. Efterhand har fler länder som Australien och Grekland tillkommit som beställare. Totalt har 14 länder gjort beställningar på drygt 500 helikoptrar.

NH90 är det första helikoptersystemet i världen som är byggt i moderna kompositmaterial och med fly-by-wire, elektroniskt styrsystem. Helikoptern har utvecklats i två grundversioner: Tactical Transport Helicopter (TTH) för markoperationer och NATO Frigate Helicopter (NFH) för insatser till havs. Den senare skiljer sig främst genom annan utrustning och automatisk hopfällning av rotorblad och stjärtbom för basering på fartyg. Många av beställarländerna har sedan ytterligare förändrat grundversionerna efter egna önskemål. Mest omfattande förändring står Sverige för – en markant ökning av kabinhöjden för full ståhöjd. Varianten kallas av tillverkaren för High Cabin Version, HCV. ➔

TIPS RUTAN

Intresserad av en annonsplats?
Ring flygrevyn 08-500 379 00

DVD och böcker om flyg finns i massor
hos
Stenvalls
Föreningsgatan 12 (vid Triangeln), Malmö
tel 040 127703
månd-fred 10-18
www.stenvalls.com

Olje Analyser
Oil Analysis
Condition based maintenance
and contamination control

Invicta as
Phone: +4722901380
support@invicta.no
www.invicta.no

airsafe
F O L A
Service Underhåll Reparationer
Försäljning av all form av flygsäkerhet
Airsafe Sweden AB/FOLA
Box 834, 194 28 Uppl. Väsby. Tel 08-594 112 61
www.airsafe.se

**Flyg och dykmedicinska
undersökningar**
Göteborg 031- 402728
www.medikus.se
MEDIKUS
SPECIALISTKLINIK FÖR DIN HÄLSA

inter hannover
Scandinavian Branch
Flygförsäkring
Frida Söderström +46 8 617 54 02 Försäkring
Jenny Bjurholm +46 8 617 54 08 Försäkring
Hans Rönnlund +46 8 617 54 23 Försäkring
Lars Molander +46 8 617 54 66 Försäkring
Gustav Platzer +46 8 617 54 59 Skador
Marie Svensson +46 8 617 54 20 Ekonomi
Fax: +46 8 617 55 91
e-mail: flyg@hannover-re.com

HKP 14

HKP 14 – förmågor och utrustning

Samtliga HKP 14 kan genomföra:

- trupptransport med upp till 20 personer
- personaltransport
- sjuktransport, max 9 bärar
- materieltransport samt
- hänglast

Samtliga HKP 14 kan utrustas med:

- ledningssystem med konsol (2 st vid ubåtsjakt)
- vinsch: enkel eller dubbel
- utrustning för rappelling, fastrope och kulspruta
- M/58
- ElectroOptiskt System (EOS)
- radar
- sökstrålkastare (Sx16)
- medicinsk utrustning
- varnings- och motmedelssystem, VMS

De 5 st sjöoperativa HKP 14 kan utrustas med:

- taktisk radar
- sonar och sonarbojfallare

Sveriges roll i NH90-projektet startade i slutet av 1990-talet. Tillsammans med Norge, Danmark och Finland skapades Nordic Standard Helicopter Program, NSHP, som en gemensam organisation tänkt för samordnat inköp och på sikt även underhåll och utbildning. Snart föll dock Danmark bort då de hade krav på en helikopter med bättre räckvidd. De flyger nu i stället med den större Agusta Westland AW101 Merlin. Även samarbetet mellan de övrigt länderna har minskat med tiden. Finland har den tekniskt största rollen i och med Patrias licenstillverkning av helikoptern.

Beställningen från Sverige kom 2001 och omfattar 18 stycken helikoptrar. De svenska HKP 14 är modifierade utifrån grundversionen NH90 TTH med sin högre kabin och ett antal andra specifika ändringar. 13 maskiner är tänkt för markoperativ användning, kallade HKP 14E, och fem för marina operationer med beteckningen HKP 14F. Den senare ska inte förväxlas med tillverkarens NH90 NFH, utan är en TTH-modell som förses med sjöoperativ utrustning som taktisk radar och sonarsystem.

Den första NH90 med hög kabin flög hos Eurocopter i franska Marignane 2005. Två år senare överlämnades den första helikoptern formellt till Sverige och FMV vid flygmässan i Paris, som första exportkund av NH90. Från 2007 har sedan enstaka exemplar kommit till Sverige. De användes i början uteslutande i utprovningen hos FMV. Årtalen ska jämföras med det ursprungliga tidsschemat – i det skulle helikoptrarna varit slutlevererade sedan 2008. Förra våren kunde Försvarsmakten börja flyga med helikoptern i egen regi. De första exemplaren har inte hela förmågan som de slutliga helikoptrarna kommer att ha som fullt operationella. De kallas för Basic TTT, där förkortningen står för Tactical Troop Transport. Att den kallas Basic handlar främst om utrustningsnivå – även en HKP 14 i sitt grundutförande är en klart sofistikerad maskin, långt mer avancerad än några andra helikoptrar i

Flygfinansiering!
Stefan Sundberg
08-730 7475
stefan.sundberg@siemens.com

SIEMENS

Jessica Joelsson 08-772 23 24
Margareta Engström 08-772 23 32

airbpsweden@bp.com
www.airbp.com

Mer än bara en bränsleleverantör

**QBE INSURANCE (EUROPE) LIMITED,
SWEDEN BRANCH**

Stefan Andersson, Senior Underwriter
Telefon: 08 587 514 07
Mobil: 0733 29 00 88
Email: stefan.andersson@se.qbe.com
www: qbenai.com

ESNC
Flyg till Härjedalen
Servering
Bränsle
Övernattning
Golfbanor
Fiske & Äventyr
18-25 juli - Classic Aircraft Meeting
4 Augusti - Flygtåg för 23 året
vendaleninfo.se/hedlanda
flygmarknaden.com
Köp - Byt - Sälj

LEDIG!

Annonssplats uthyres!
Ring Flygrevyn 08-500 379 00

Försvarmakten. Helikopterns komplexitet är den övergripande förklaringen till varför hela projektet blivit så försenat.

– Man måste förstå att detta är ett utvecklingsprojekt. Jämför till exempel med utvecklingstiden för Gripen-projektet, menar Michael som är en av HKP 14-piloterna vid Helikopterflottiljen på Malmen.

Han och hans kollegor verkar inte nedslagna av den långa processen. Helikoptern som presterar imponerande redan i dag har mycket gott att lova inför framtiden.

– Det är en fantastisk maskin att flyga, stabil och trygg. Även jämfört med till exempel HKP 15, som också är ett modernt system, men utvecklat från en äldre grundkonstruktion, är helikoptern mycket smidigare i övergången mellan olika faser. Man känner ingen skillnad att styrsystemet bygger på fly-by-wire. Maskinen känns precis som en helikopter ska. Den är också otroligt stark. För ett tag sedan flög vi med 19 personer ombord och vi hade ändå en- ➔

TIPS RUTAN

Intresserad av en annonsplats?
Ring flygrevyn 08-500 379 00

Med ett Statoil Aviation kort har du
tillgång till en flygplats nära dig

Statoil Fuel & Retail Aviation
Tel +46 8 429 63 28
aviationsales@statoilfuelretail.com
www.statoilaviation.com

Uppdatera din FMASTER

Carona FMASTER AB
Carl Herslowsgatan 11d,
211 47 Malmö
Telefon: 070 632 41 10
fmaster@carona.se
www.fmaster.se

Finansiering av
- Helikoptrar och Executive Jets-
Mer än 25 års erfarenhet

Mats Peres
Director Helicopter Finance

SIERRA ECHO PARTNERS AB

Tulegatan 2 A SE-113 58 Stockholm, Sweden
Phone +46 8 458 71 83 Mobile +46 70 558 58 70
Fax +46 8 612 64 88 mats.peres@separtners.se

Flygdag eller Flyguppvisning

Vi hjälper er att planera, boka, projektleda
och genomföra dagen, inkl catering och VIP.

Vi har av transportstyrelsen godkänd uppvisningsledare.

www.alproduktioner.se
Tel: 070-749 67 67 info@alproduktioner.se

**Flygmedicinska
undersökningar**

Olivecronas v 1, Stockholm
08-690 63 62 - www.flygdykmed.se

Aleris
BYG- OCH OTYDIGHET

Enkla och smarta
transporter!

0300-40 99 90
www.irtab.se

Transporter och spedition
Sverige - Europa
Sjö- & Flygtransporter
Kina - Asien - USA

**I.R.T.
LOGISTICS**

SAVBACK

Savback Helicopters AB
Box 50
581 02 Linköping
Phone: +46 706 365 135
Fax: +46 (0) 13 414 98
www.savback.com
info@savback.com

Var med och stöd
FLYGVAPENMUSEUM
bli medlem i
Flygvapenmusei Vänner - ÖFS

www.ofsflyg.se

HKP 14

motorprestanda med effekt kvar. Vi har också använt den på vintern utan att märka någon skillnad i uppförandet. Kort sagt, vi har inte lyckats hitta några konstigheter med maskinen. Däremot är det ett ungt system och ett komplext sådant. Än så länge är checklistorna långa - men de kommer krympa med tiden, berättar Håkan "Lunkan" Lundqvist.

Även på den tekniska sidan är personalen nöjd med helikoptern.

- Maskinen är genomtänkt i sin konstruktion, med till exempel plattformar att jobba ifrån utanpå helikoptern. Den sotar mindre och blir mindre skitig än andra helikoptrar och den kräver mindre smörjning. Det har varit förvånansvärt lite fel på helikoptrarna, och de

HKP 14 - DATA OCH PRESTANDA

Längd	13,5 meter
Höjd	4,4 meter
Bredd	3,6 meter
Kabinhöjd	1,82 meter
Totalvikt	10,6 ton
Maxlast	4,3 ton
Maxlast i lastkrok	4 ton
Max bränslelast	2530 liter
Max bränsleförbrukning	500 l/tim
Maxfart	305 km/h
Marschfart	260 km/h
Motorer	2 st Rolls-Royce Turbo-meca RTM322-01/9

flesta har varit av digital karaktär. Systemen är lätthanterliga - i princip talar maskinen om för oss hur den mår, berättar Mattias Svensson.

De första helikoptrarna i den "färdiga" versionen hoppas man ska börja levereras under nästa år. Från 2016 är det tänkt att de ska kunna sättas in i internationella insatser. Från 2014 kommer också den sjöoperativa varianten. Fullt ut ska hela systemet vara i gång runt 2020. Då står Försvarsmakten redo med en av världens mest avancerade och kompetenta helikoptrar.

